

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI

„PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

NA LATA 2017–2020”

w latach 2019–2020

Stan na 31 grudnia 2020 r.

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

Program Opieki nad Zabytkami Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2017–2020 (dalej zwany Programem), został przyjęty do realizacji uchwałą Nr XXXI/518/17 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego 24 kwietnia 2017 roku. Dokument ten stanowi formalną podstawą działań Samorządu Województwa w zakresie opieki nad dziedzictwem i kształtuje politykę opieki nad zabytkami realizowaną na terenie województwa kujawsko-pomorskiego.

Sprawozdanie jest wypełnieniem zobowiązania wynikającego z art. 87 pkt 5 i 6 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, który nakłada na Zarząd Województwa przygotowanie co 2 lata sprawozdanie z realizacji Programu i przedstawienie go Sejmikowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego, a także przekazuje Generalnemu Konserwatorowi Zabytków i Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków.

Niniejsze sprawozdanie podsumowuje działania podjęte przez Samorząd Województwa zgodnie z jego kompetencjami w ramach realizacji Programu, przedstawiając działania na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego w województwie kujawsko-pomorskim powołanych do tego urzędów administracji, jednostek samorządu terytorialnego oraz działających na tym polu instytucji kultury, organizacji pozarządowych, kościołów i związków wyznaniowych oraz innych podmiotów.

Zmiany w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

Zgodnie z zapisem art. 84 ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w celu stworzenia warunków niezbędnych do realizacji ochrony zabytków i opieki nad zabytkami minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego inicjuje i opracowuje, przy pomocy Generalnego Konserwatora Zabytków, krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Jego celem jest określenie kierunków działań oraz zadań w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, warunków i sposobu finansowania planowanych działań, a także harmonogram ich realizacji. 13 sierpnia 2019 r. Rada Ministrów przyjęła projekt uchwały w sprawie Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019-2022. Program zdecydowanie różni się od poprzedniego, jest zdecydowanie krótszy i bardziej syntetyczny. W latach 2019-2022 postanowiono stworzyć warunki dla zapewnienia efektywnej ochrony i opieki nad zabytkami. Przyjęto trzy zasadnicze cele. Po pierwsze: optymalizację systemu ochrony dziedzictwa kulturowego, podzieloną na wzmocnienie systemu ochrony na poziomie lokalnym oraz wzmocnienie systemu ochrony na poziomie centralnym. Po drugie: wsparcie działań w zakresie opieki nad zabytkami, w ramach którego zakłada się wsparcie merytoryczne działań oraz podnoszenie bezpieczeństwa zasobu zabytkowego. Po trzecie: budowanie świadomości społecznej wartości dziedzictwa, w tym upowszechnianie wiedzy na temat dziedzictwa i jego wartości oraz tworzenie warunków dla sprawowania społecznej opieki nad zabytkami.

Od 20 września 2019 r. w oparciu o art. 25 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami możliwe jest dostosowywanie obiektów zabytkowych dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dzięki tej zmianie dokumentacja konserwatorska określająca stan zachowania zabytku nieruchomego, jego adaptację winna uwzględniać zmiany związane z dostosowaniem obiektu zabytkowego do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

Zakres działań administracji publicznej w obszarze opieki nad zabytkami

Obowiązek sporządzenia przez jednostki samorządu terytorialnego programu opieki nad zabytkami nakłada art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Na koniec 2020 roku 57 jednostek samorządu terytorialnego złożyło do zaopiniowania do Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków powiatowe i gminne programy opieki.

Środki publiczne kierowane na ochronę zabytków na podstawie przepisów art. 73 – 83 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, są udzielane w trybie dotacji podmiotom władającym zabytkami, na ich wnioski (spełniający wymogi formalne). Dotacje są finansowane ze środków budżetu państwa – na podstawie decyzji organu, oraz ze środków budżetów samorządów szczebla wojewódzkiego, powiatowego i gminnego – na podstawie uchwał odpowiednio: sejmiku województwa, rady powiatu i rady gminy.

Środki budżetu państwa przeznaczone na ochronę zabytków są rozdzielane przez ministra ds. kultury i dziedzictwa narodowego, a w części będącej w dyspozycji wojewody – przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Dotacje na konserwację i remonty obiektów sakralnych i kościelnych o wartości zabytkowej są także udzielane przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, ze środków Funduszu Kościelnego.

W okresie sprawozdawczym, podmioty władające zabytkami na terenie województwa kujawsko-pomorskiego pozyskały z dostępnych źródeł finansowania następujące dotacje:

DOFINANSOWANIE PRAC PRZY ZABYTKACH Z TERENU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO			
PODMIOT UDZIELAJACY DOTACJI	2019	2020	RAZEM
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	6 408 765,82	6 395 838,77	12 804 604,59
Wojewódzki Konserwator Zabytków	542 500,00	729 367,29	1 271 867,29
Województwo Kujawsko-Pomorskie ¹	19 283 381,07	6 662 307,37	25 945 688,44
Gminy i Powiaty	2 412 779,26	555 600,00	2 968 379,26
SUMA			42 990 539,58

Źródło: Dane powstały na podstawie informacji składanych do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Samorządowe instytucje kultury jako partner Samorządu Województwa współuczestniczący w działaniach na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego regionu.

Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego, doceniając rolę instytucji dla których pełni funkcję organizatora, i ich wpływ na kształtowanie tożsamości kulturowej i historycznej mieszkańców regionu, przykłada wielką wagę do wzmacniania ich pozycji. W latach 2019-2020 w każdej samorządowej instytucji kontynuowane były projekty, które nie tylko w znaczący sposób wpłynęły na poprawę ich infrastruktury, ale również na wzbogacenie, uatrakcyjnienie i rozszerzenie oferty merytorycznej. Działania podejmowane przez wojewódzkie muzea były dostrzegane i często wyróżniane.

¹ W ramach środków przyznanych przez województwo Kujawsko-Pomorskie zostały uwzględnione środki z realizowanych projektów partnerskich.

Samorząd pełni funkcję organizatora dla 15 wojewódzkich instytucji kultury oraz rolę współorganizatora dla toruńskiej instytucji kultury. W związku z powyższym zobowiązany jest przekazywać środki finansowe w formie dotacji podmiotowej na dofinansowanie działalności bieżącej w zakresie realizowanych zadań statutowych. W roku 2019 r. na powyższy cel przeznaczono łącznie 79 mln zł, natomiast w 2020 roku 81 mln zł. Część siedzib wojewódzkich instytucji kultury usytuowana jest w obiektach zabytkowych, w których w okresie sprawozdawczym systematycznie pozyskiwano środki z funduszy europejskich i dofinansowywano prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane.

**ŚRODKI PRZEKAZANE NA POPRAWĘ INFRASTRUKTURY KULTURY
WOJEWÓDZKIECH INSTYTUCJI KULTURY W LATACH 2019-2020**

**Działanie 8.1 Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury,
Oś priorytetowa VIII Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury,
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020**

Lp.	Beneficjent	Tytuł projektu	Wartość ogółem	Dofinansowanie ze EFRR	Dofinansowanie z budżetu województwa
1.	Kujawsko-Pomorski Teatr Muzyczny	„Toruńska Starówka - ochrona i konserwacja dziedzictwa kulturowego UNESCO – II etap” - projekt partnerski dotyczący przebudowy i remontu konserwatorskiego budynku Pałacu Dąbskich zlokalizowanego przy ul. Żeglarskiej 8 w Toruniu	18 404 664,59	11 521 511,59	6 883 153,00
2.	Województwo Kujawsko-Pomorskie	Młyn Kultury - Przebudowa, rozbudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku magazynowego przy ul. Kościuszki 77 w Toruniu - na budynek o funkcji użyteczności publicznej	21 523 354,95	14 873 863,17	6 649 492,00
SUMA			39 928 019,54	26 395 374,76	13 532 645,00

**Działanie 6.5 Rozwój potencjału endogenicznego regionu
Oś priorytetowa 6. Solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry
Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020**

1.	Kujawsko-Pomorski Teatr Muzyczny	„Wykonanie robót budowlanych polegających na remoncie, przebudowie i modernizacji istniejącego Zespołu Pałacowo-Parkowego w miejscowości Wieniec koło Włocławka wraz z infrastrukturą zewnętrzną i zagospodarowaniem terenu Parku”	23 053 627,17	14 317 200,72	8 736 426,45
----	----------------------------------	--	---------------	---------------	--------------

**Działanie 3.3 Efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym
Osi 3 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w regionie
Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020**

1.	Pałac Lubostroń	Termomodernizacja zabytkowego budynku stajni-wozowni w Lubostroniu na potrzeby użytku publicznego	738 485,25	451 379,05	145 448,70
2.	Teatr im. W. Horzycy	Wykonanie systemu wentylacji mechanicznej i klimatyzacji sali teatralnej, robót w zakresie termomodernizacji stolarki okiennej, drzwiowej i przegród zewnętrznych oraz modernizacji oświetlenia scenicznego.	5 046 409,07	3 082 523,08	1 015 516,00
SUMA			5 784 894,32	3 533 902,13	1 160 964,70

ŚRODKI WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO PRZEKAZANE NA POPRAWĘ INFRASTRUKTURY KULTURY WOJEWÓDZKIECH JEDNOSTEK KULTURY W LATACH 2019-2020			
Lp.	Podmiot dofinansowany/Zadanie	Wysokość dofinansowania	
1.	Wojewódzka Biblioteka Publiczna – Książnica Kopernikańska w Toruniu	- remont budynku Ośrodka Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych; - modernizacja pracowni konserwatorskiej;	59 200,00
2.	Muzeum Etnograficzne im. M. Znamierowskiej-Prüfferowej w Toruniu	- modernizacja amfiteatru; - remont elewacji bocznej budynku pofortecznego; - prace konserwatorskie w obiektach architektonicznych – muzealiach;	380 900,00
3.	Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku	- wymiana słomianych pokryć dachowych na budynkach gospodarskich w skansenie w Kłóbce; - wymiana pokrycia dachowego na budynku oddziału Zbiory Sztuki; - przygotowanie do inwestycji pn. Rewaloryzacja i adaptacja spichlerza dworskiego w Kłóbce;	248 100,00
4.	Pałac Lubostroń w Lubostroniu	- prace konserwatorsko-restauratorskie przy stolarce okiennej; - wymiana elementów układu pompowo-tłocznego studni głębinowej, zakup wyposażenia; - termomodernizacja zabytkowego budynku stajni – wozowni;	133 000,00
5.	Ośrodek Chopinowski w Szafarni	- remont dachu	161 400,00
6.	Galeria i Ośrodek Plastycznej Twórczości Dziecka w Toruniu	- remont pomieszczeń piwnicznych	107 000,00
SUMA			1 089 600,00

W związku z przypadającym w roku 2020 100-leciem polskiej sceny teatralnej w Toruniu dofinansowano kompleksowe prace modernizacyjne obiektów, będących siedzibą Teatru im. Wilama w Toruniu, które były prowadzone w ramach pięciu zadań inwestycyjno-remontowych:

- „Remont elewacji budynku głównego i budynku Sceny na Zapleczu Teatru im. Wilama Horzycy w Toruniu”,
- „Roboty remontowo-konserwatorskie w budynku głównym Teatru im. Wilama Horzycy w Toruniu”,
- „Modernizacja I i II balkonu w budynku głównym Teatru im. W. Horzycy w Toruniu”,
- „Wykonanie systemu wentylacji mechanicznej i klimatyzacji sali teatralnej, robót w zakresie termomodernizacji stolarki okiennej, drzwiowej i przegród zewnętrznych oraz modernizacji oświetlenia scenicznego” – projekt współfinansowany ze środków unijnych, „Modernizacja parteru widowni dużej sceny Teatru im. W. Horzycy w Toruniu”.

W wyniku przeprowadzonych prac nowe oblicze zyskała widownia dużej sceny, po 30 latach przywrócono do użytkowania II balkon. W ramach prac zmodernizowano cały system oświetlenia scenicznego, a także wnętrza, poprawiono komfort odbioru przedstawień.

Renowację przeszły również elewacje obu budynków. W latach 2019-2020 środki z budżetu województwa przekazane na prace związane z pracami konserwatorskim i budowlanymi w teatrze wyniosły 3 578 436,14 zł.

W związku z zaistniałą sytuacją epidemiologiczną związaną z SARS-CoV-2 w 2020 r. część instytucji kultury zmuszona została do zmniejszenia zakresów rzeczowych i przeniesienia zadań do realizacji na 2021 r. np. remont dachu zabytkowego spichrza przy ul. Bulwary 9 we Włocławku, zadanie realizowane przez Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku.

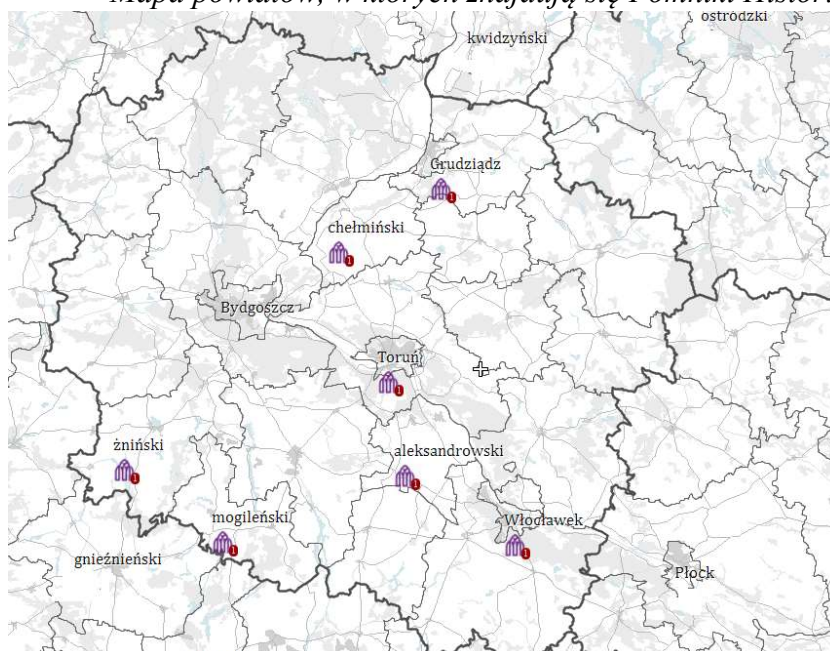
Wskaźniki realizacji celów programu

Cel 1. Zachowanie dziedzictwa materialnego

a) liczba utworzonych pomników historii

W zbiorze najcenniejszych zabytków w Polsce, jaki stanowi Pomnik Historii, na terenie województwa kujawsko-pomorskiego znajduje się siedem obiektów. W okresie sprawozdawczym żaden z obiektów zabytkowych nie zyskał statusu Pomnika Historii.

Mapa powiatów, w których znajdują się Pomniki Historii

Źródło: <https://mapy.zabytek.gov.pl/nid/>

b) liczba utworzonych parków kulturowych:

Utworzenie parku kulturowego jest jedną z ustawowych form ochrony zabytków, pozostającą w kompetencji Rady Gminy.²

W okresie sprawozdawczym na terenie województwa nie utworzono i nie zlikwidowano żadnego parku kulturowego.

² Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, art. 7, pkt 3, art. 16, ust. 1-6.

c) liczba obiektów lub zespołów obiektów wpisanych na Listę Skarbów Dziedzictwa:

Wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa jest formą ochrony zabytków ruchomych o szczególnej wartości dla dziedzictwa kulturowego, pozostającą w wyłącznej kompetencji ministra ds.kultury i dziedzictwa narodowego. W okresie sprawozdawczym nie odnotowano żadnego wpisu.

d) liczba obiektów lub zespołów obiektów, wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków i ewidencji:

- Rejestr zabytków nieruchomych: 54 obiekty, w tym układy urbanistyczne, ruralistyczne, zespoły budowlane – 3
- Rejestr zabytków nieruchomych archeologicznych: 2 obiekty
- Rejestr zabytków włączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków: 1034 obiekty

Warto podkreślić, że w okresie sprawozdawczym dokonano wpisów dwóch zabytków z okresu modernizmu przed – i powojennego do rejestru zabytków nieruchomych. Decyzją Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków zabytkiem został historyczny układ urbanistyczny kampusu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika na Bielanach w Toruniu oraz pływalnia termalno-solankowa w Ciechocinku projektu warszawskiego architekta Romualda Gutta i inżyniera Aleksandra Szniolis.

e) liczba obiektów, wykreślonych z wojewódzkiego rejestru zabytków i ewidencji z podziałem na zabytki nieruchome i archeologiczne:

- Zabytki nieruchome: 1 obiekt
- Zabytki nieruchome archeologiczne: 1 obiekt

f) liczba utworzonych, bądź potwierdzonych stref ochrony konserwatorskiej:

W okresie sprawozdawczym w miejscowych planach zagospodarowanie przestrzennego utworzono 146 stref ochrony zabytków.

g) liczba prac badawczych przeprowadzonych na obiektach zabytkowych:

Badania prowadzone na obiektach zabytkowych są z reguły integralnym elementem procesu konserwatorskiego. Są prowadzone w fazie przygotowawczej (przedprojektowej) lub w trakcie prac. Służą rozpoznaniu struktury technicznej i materiałowej, technologii wykonania, nawarstwień historycznych i stanu zachowania – zarówno zabytków architektury jak i ruchomych dzieł sztuki.

Podstawą prawną badań są odrębne pozwolenia konserwatorskie na prowadzenie badań architektonicznych, archeologicznych i konserwatorskich. Pracom badawczym w latach 2019-2020 poddano 146 obiektów zabytkowych.

h) liczba przeprowadzonych przez beneficjentów prac rewaloryzacyjnych:

Na podstawie informacji udzielonych urzędy ochrony zabytków działające na terenie województwa kujawsko-pomorskiego wydano przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków:

- 2019 – 321 pozwoleń na prowadzenie prac
- 2020 – 255 pozwoleń na prowadzenie prac.

i) liczba przeprowadzonych przez beneficjentów szkoleń, spotkań, konkursów:

Kujawsko-Pomorska Organizacja Turystyczna przy współpracy z Polską Organizacją Turystyczną w 2019 roku przeprowadziła szkolenia dla informatorów turystycznych, które miało podnieść jakości obsługi klienta/turysty pn. „Poznaj swój region”. Dzięki wsparciu Ministerstwa Sportu i Turystyki zrealizowała projekt „Budujemy markę Kujaw”, którego celem było stworzenie marki terytorialnej Kujaw, strategii i planu promocji marki terytorialnej Kujawy a także podniesienie atrakcyjności i rozpoznawalności Kujaw poprzez ujednoliczoną i konsekwentnie prowadzoną komunikację.

j) wartość przeprowadzonych prac rewaloryzacyjnych (realizowanych bądź dotowanych przez Samorząd Województwa):

PROJEKTY DOFINANSOWANE ZE ŚRODKÓW UNIJNYCH Z REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO NA LATA 2014-2020 W RAMACH DZIAŁAŃ UKIERUNKOWANYCH NA OCHRONĘ ZABYTKÓW W LATACH 2019-2020					
DZIAŁANIE 4. 4 OCHRONA I ROZWÓJ ZASBÓW KULTURY					
Lp.	Beneficjent	Tytuł projektu	Wartość ogółem	Koszty kwalifikowalne	Dofinansowanie
1	Muzeum Ziemi Pałuckiej w Żninie	Przywrócenie turystycznego ruchu wąskotorowego nad Jezioro Żnińskie Małe - Etap II	1 627 216,42	1 322 940,17	510 000,00
2	Gmina Świecie	Rozbudowa i przebudowa Zamku Krzyżackiego w Świeciu - ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwoju zasobów kultury poprzez zwiększenie istniejącego potencjału Zamku Krzyżackiego w Świeciu	5 856 536,62	4 761 411,89	2 472 125,05
3	Gmina Brześć Kujawski	Wyposażenie części muzealno-archeologicznej w budowanym Centrum Kultury i Historii	1 474 310,00	1 474 310,00	970 275,00
4	Gmina Nowe	Dostosowanie siedziby Centrum Kultury Zamek w Nowem oraz gminnej Biblioteki Publicznej w Nowem do potrzeb osób niepełnosprawnych wraz z zakupem wyposażenia związanego z prowadzeniem działalności kulturalnej i edukacyjnej	897 851,01	897 851,01	763 173,35
5	Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku	Rewaloryzacja i adaptacja zabytkowego spichlerza dworskiego w Kłóbce	3 521 224,83	2 879 480,21	2 447 558,17
SUMA			13 377 138,88	11 335 993,28	7 163 131,57
DZIAŁANIE 4.6.2 WSPARCIE OCHRONY ZASOBÓW KULTURY W RAMACH ZINTEGROWANYCH INWESTYCJI TERYTORIALNYCH					
1	Gmina Dobrcz	Kontynuacja budowy świetlicy na terenie działki 47/6 w miejscowości Borówno, gmina Dobrcz	437 351,26	437 351,26	297 067,00

2	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Świętego Mikołaja w Gronowie	Remont więźby i pokrycia dachu nawy kościoła parafialnego pw. Św. Mikołaja w Gronowie	115 388,49	115 388,49	98 080,21
3	Gmina Łubianka	Zwiększenie atrakcyjności zespołu pałacowo-parkowego w Wybczu poprzez przeprowadzenie prac restauratorskich w drzewostanie i otoczeniu parkowym oraz uzupełnienie przestrzeni obiektami małej architektury	141 251,45	141 251,45	100 000,00
4	Gmina Miasto Chełmża	Remont elewacji Ratusza Miejskiego w Chełmży	467 697,16	467 697,16	239 805,58
5	Gmina Szubin	Prace budowlane i konserwatorskie przy zabytku - ruinach zamku rycerskiego w Szubinie	1 500 326,55	1 354 192,02	1 151 063,21
SUMA			2 662 014,91	2 515 880,38	1 886 016,00

PROJEKTY DOFINANSOWANE ZE ŚRODKÓW UNIJNYCH Z PROGRAMU PROW 2014-2020 W ZAKRESIE ODNOWY/REWITALIZACJI ZABYTKÓW W LATACH 2019-2020

DZIAŁANIE 7. PODSTAWOWE USŁUGI I ODNOWA WSI NA OBSZARACH WIEJSKICH

Poddziałanie 7.6. Wsparcie badań i inwestycji związanych z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej. Typ operacji: OCHRONA ZABYTKÓW I BUDOWNICTWA TRADYCYJNEGO

Lp.	Beneficjent	Tytuł projektu	Wartość całkowita	Koszty kwalifikowalne	Wkład unijny - EFRROW
1.	Miasto i Gmina Chodecz	Poprawa stanu zabytkowego drewnianego wiatraka koźlak na terenie Miasta Chodecz	161 227,20	161 225,84	102 588,00
2.	Gmina Kijewo Królewskie	Odnowienie zabytkowej kuźni w Trzebczu Szlacheckim	238 657,72	228 778,88	145 572,00
3.	Gmina Grudziądz	Remont zabytkowego budynku Szkoły Podstawowej w Dusocinie	624 816,46	606 545,65	385 945,00
4.	Gmina Żnin	Poprawa stanu zabytkowo budynku Szkoły Podstawowej w Słębowie	455 000,00	440 364,61	280 204,00
5.	Gmina Dobrzyń nad Wisłą	Renowacja Zabytkowego Dworu Szkoły Podstawowej w Krojczynie	698 777,98	691 873,33	440 239,00
SUMA			2 178 479,36	2 128 788,31	1 354 548,00

DZIAŁANIE 19. WSPARCIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W RAMACH INICJATYWY LEADER

Poddziałanie 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność

Lp.	Beneficjent	Tytuł projektu	Wartość całkowita	Koszty kwalifikowalne	Wkład unijny - EFRROW
-----	-------------	----------------	-------------------	-----------------------	-----------------------

1.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Żołędowie	Przeprowadzenie prac konserwatorskich przy ołtarzu głównym kościoła p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Żołędowie oraz prac remontowych i konserwatorskich kaplicy Moszczeńskich położonej na terenie cmentarza w Żołędowie, gm. Osielsko	80 053,88	72 155,00	45 912,23
2.	Parafia pw. Św. Wojciecha Biskupa i Męczennika w Złotorii	Wymiana pokrycia dachu wieży kościoła w Grabowcu	98 520,34	89 998,00	57 265,73
3.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Mikołaja w Gronowie	Prace budowlane przy więźbie i pokryciu dachu nawy kościoła parafialnego p.w. Św. Mikołaja w Gronowie	120 095,07	89 999,00	57 266,36
4.	Gmina Papowo Biskupie	Zabezpieczenie ruin zamku krzyżackiego w miejscowości Papowo Biskupie	114 390,00	100 000,00	63 630,00
5.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Osiu	Remont budynku organistówki w Osiu	101 680,00	99 997,00	63 628,09
SUMA			514 739,29	452 149,00	287 702,41

W ramach dotacji udzielanych przez Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego nie można zapomnieć o projektach partnerskich realizowanych przez Departament Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W okresie sprawozdawczym zrealizowane projekty różniły się od poprzednich. Zmienił się montaż finansowy, oprócz dotacji z budżetu województwa, środków z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego i wkładu własnego poszczególnych partnerów, 10 % wartości zadania pokrywane było z dotacji z budżetu państwa.

PROJEKTY DOFINANSOWANE ZE ŚRODKÓW UNIJNYCH Z REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO NA LATA 2014-2020 W RAMACH PROJEKTÓW PARTNERSKICH REALIZOWANYCH PRZEZ URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

DZIAŁANIE 4.4 OCHRONA I ROZWÓJ ZASBÓW KULTURY

Lp.	Tytuł projektu	Ilość zadań	Wartość ogółem	Koszty kwalifikowalne	Dofinansowanie (RPO WK-P i BP)
1.	Wsparcie opieki nad zabytkami województwa kujawsko-pomorskiego w 2019 r.	167	26 436 850,12	26 279 563,32	18 137 228,31
2.	Wsparcie opieki nad zabytkami województwa kujawsko-pomorskiego w 2020 r.	153	8 120 090,11	8 120 090,11	5 647 182,25
SUMA					23 784 410,56

Cel 2. Zachowanie dziedzictwa niematerialnego

a) liczba nowych wpisów na Krajową Listę Dziedzictwa Niematerialnego;

Pod koniec 2020 roku decyzją ministra właściwego ds. kultury na Krajową Listę Dziedzictwa wpisano „Chodzenie z kożą na Kujawach”.

b) liczba działań edukacyjnych i popularyzatorskich

Od 2015 r. koordynatorem działań podejmowanych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego związanych z ochroną dziedzictwa niematerialnego jest Muzeum Etnograficznym im. Marii Znamierowskiej-Prüfferowej w Toruniu. Zgodnie ze złożoną informacją w latach 2019-2020 zrealizowano 46 zadań związanych z edukacją i popularyzacją dziedzictwa niematerialnego. Program przygotowany przez muzeum był bardzo szeroki, zajęcia skierowane były zarówno do najmłodszych, np. Etnowyprawka malucha, jak do seniorów np. Muzeum- panaceum. Z powodu pandemii i zamknięcia, muzeum przez większość czasu w 2020 prowadziło działalność online, skoncentrowało się na transmitowaniu filmów o kulturze Kujaw i Pomorza, np. Andrzejkowe konow-how, Coś się święci.

W okresie sprawozdawczym Urząd Marszałkowski kontynuował finansowanie płyt z cyklu „Dziedzictwo niematerialne w województwie kujawsko-pomorskim”. W 2019 r. wydano płytę multimedialną poświęconą haftowi kujawskiemu, natomiast w 2020 r. smażeniu powideł.

W latach 2019-2020 kontynuowano również unikalną w skali kraju inicjatywę wspierania twórczości ludowej, współrealizując z Bydgosko-Toruńskim i Włocławskim Oddziałem Stowarzyszenia Twórców Ludowych oraz Muzeum Etnograficznym w Toruniu, Konkurs Aktywności Artystycznej Twórców Ludowych. W 2019 r. przyznano twórcom ludowym – laureatom konkursu 90 nagród na łączną kwotę 47,4 tys. zł., natomiast w 2020 roku nagrodzono 90 twórców, przyznając nagrody finansowe w łącznej wysokości 50,5 tys. zł. Wsparto również podkreślić organizację dwóch konkursów kierowanych do twórców ludowych realizowanych przez regionalne ośrodki – Konkurs Sztuki Ludowej Pałuk oraz Konkurs Współczesnej Sztuki Ludowej w Borach Tucholskich, fundując nagrody dla ich laureatów.

c) liczba przeprowadzonych badań i dokumentacji.

Prowadzone przez Muzeum badania w zakresie dziedzictwa niematerialnego obejmowały 24 tematy.

Cel 3. Wzrost świadomości społecznej dla ochrony dziedzictwa kulturowego

- a) **liczba zorganizowanych przedsięwzięć kulturalnych, konkursów, spotkań, szkoleń, warsztatów i innych działań edukacyjnych** (organizowane bądź dotowane przez Samorząd Województwa, organizowane przez samorządy gminne i powiatowe, instytucje kultury):

Konkurs Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego „Dziedzictwo Wieków”.

Konkurs został ustanowiony w roku 2012 roku celem wyróżnienia prac konserwatorskich i restauratorskich przy zabytkach województwa kujawsko-pomorskiego, cechujących się wysoką jakością oraz szczególną dbałością o kompleksowe przywrócenie im świetności i utrwalenie ich kulturowej wartości; uhonorowania autorów szczególnych osiągnięć związanych z opieką nad zabytkami i ochroną zabytków oraz promocji dobrych wzorów realizacji prac przy zabytku.

Medal „Hereditas Saeculorum”, będący nagrodą w konkursie, jest uroczyście wręczany podczas wojewódzkich obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa, w pierwszej połowie września.

Foto: Szymon Zdziebło/taratonga.pl

W okresie sprawozdawczym zorganizowano dwie edycje konkursu, których laureatami zostali:

Rok 2019:

W kategorii I – za prace konserwatorskie i restauratorskie: Gmina Miasta Chełmża, za przeprowadzenie robót budowlanych i prac konserwatorskich i restauratorskich wieży ciśnień w Chełmży.

Foto: Zdjęcia nadesłane przez wnioskodawcę

W kategorii II - za szczególne osiągnięcia związane z opieką nad zabytkami i ochroną zabytków:

- Jerzy Okoński za wieloletnie zarządzanie rewitalizacją zabytkowego Fortu IV im. Stanisława Żółkiewskiego w Toruniu;
- Dariusz Subocz za uratowanie przed zniszczeniem i wieloletnie zarządzanie rewitalizacją zabytku – dawnego kościoła pw. Św. Barbary w Grębocinie, w którym mieści się obecnie Muzeum Piśmiennictwa i Drukarstwa;
- Anna Soborska-Zielińska i prof. Marek Zieliński za zainicjowanie wykonania prac remontowo-konserwatorskich, w szczególności prowadzonych przy dawnym kościele klasztorным dominikanów, obecnie filialnym pw. św. Piotra i Pawła oraz dawnej pastorówce z 1898 r. przy ul. Wodnej 3.

Uroczystość wręczenia medali odbyła się 7 września 2019 r. w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, podczas której dr Michał Pszczółkowski, specjalista w dziedzinie architektury i urbanistyki, przedstawił referat na temat modernistycznej architektury na terenie województwa kujawsko-pomorskiego.

Rok 2020:

W kategorii I – za prace konserwatorskie i restauratorskie:

- Parafia Rzymskokatolicka p.w. Zwiastowania NMP w Potulicach, za wykonanie konserwacji i restauracji polichromowanych ścian kościoła

Foto: Filip Kowalkowski dla umwk-p

- Parafia Ewangelicko-Augsburska w Toruniu, za wykonanie prac remontowo-budowlanych i konserwatorskich kościoła św. Szczepana w Toruniu.

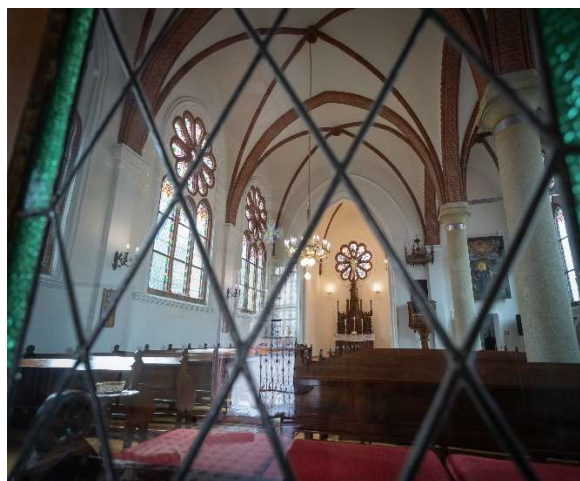
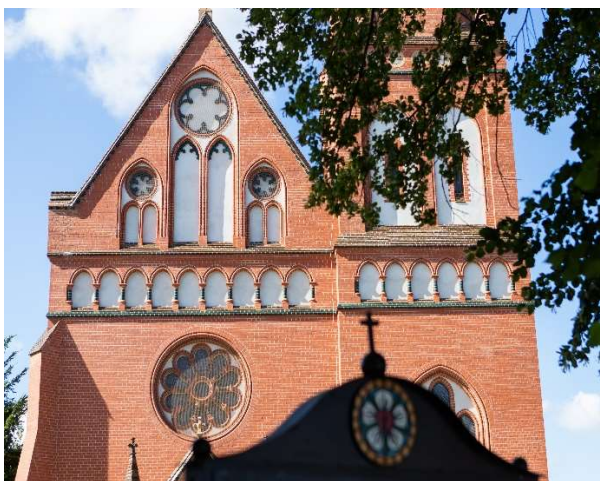

Foto: Mikołaj Kuras dla umwk-p

W kategorii II - za szczególne osiągnięcia związane z opieką nad zabytkami i ochroną zabytków:

- Towarzystwo Opieki nad Zabytkami Oddział w Grudziądzu za zasługi, które w ciągu 36 lat z powodzeniem uzupełniało działania państwowej i samorządowej służby ochrony zabytków w zakresie dokumentacji, badań, edukacji, promocji i bezinteresownej troski o ochronę zabytków na terenie miasta oraz od 2003 roku powiatu grudziądzkiego;
- dr Marek Rubnikowicz za skuteczne i efektywne zarządzanie Muzeum Okręgowym w Toruniu, którego efektem jest dynamiczny rozwój instytucji.

Wręczenia medali Hereditas Saeculorum odbyło się w Pałacu Lubostroń w Lubostroniu 18 września 2020 r, podczas gali zaprezentowano sfinansowaną ze środków

Samorządu Województwa książkę dr. Michała Pszczółkowskiego „Dwanaście kryształowych orłów” poświęconą kujawsko-pomorskiej architekturze z okresu międzywojennego. Publikacja zawiera zbiór 12 esejów w przystępnej formie przybliżających architekturę międzywojenną w naszym regionie. Informacje o tym stylu architektonicznym i konkretnych budowlach stanowią tło dla opowieści o szeroko pojętej kulturze czasów międzywojnia i życiu codziennym mieszkańców województwa w tym okresie.

Foto: Michał Pszczółkowski

W 2020 r. przeprowadzono pierwszą edycję, ustanowionego przez Samorząd Województwa we współpracy z Oddziałem Kujawsko-Pomorskim Stowarzyszenia Muzealników Polskich, regionalnego konkursu Musejon - Kujawsko-Pomorskie Muzealne Wydarzenie Roku. Celem konkursu adresowanego do muzeów zlokalizowanych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego jest promocja działalności muzealnej i jej znaczenia dla budowy tożsamości lokalnej i regionalnej. Do pierwszej edycji konkursu zgłoszono 40 projektów w trzech kategoriach – „Wystawa”, „Działalność naukowa i wydawnicza” oraz „Edukacja i Regionalizm”. Na uroczystej gali zorganizowanej w Pałacu w Lubostroniu statuetki otrzymali Muzeum Okręgowe w Toruniu, Muzeum Okręgowe im. L. Wyczółkowskiego oraz dr Marek Rubnikowicz i dr hab. Michał F. Woźniak za całokształt działalności w zakresie muzealnictwa.

Foto: <https://edupolis.pl/tag/konkurs-musejon-kujawsko-pomorskie-muzealne-wydarzenie-roku/>

Samorząd Województwa od wielu lat wspiera organizację Wojewódzkiego Konkursu Historycznego organizowanego przez wojewódzką instytucję kultury – Kujawsko-Pomorskie Centrum Kultury w Bydgoszcy. Ideą przewodnią konkursu jest zainteresowanie młodzieży historią ich najbliższego otoczenia, przypomnienie mniej znanych miejsc i obiektów oraz pokazanie możliwości ich wykorzystania dla dobra lokalnej społeczności. Konkurs adresowany jest do młodzieży szkolnej od 16 do 18 lat i każda jego edycja poświęcona jest innej tematyce związanej z dziedzictwem kulturowym regionu.

Kujawsko-Pomorskie Centrum Kultury, będące koordynatorem Europejskich Dni Dziedzictwa w województwie kujawsko-pomorskim prowadzi działania mające na celu promocją inicjatyw i przedsięwzięć, odbywających się w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Współpracując z Narodowym Instytutem Dziedzictwa w Warszawie oraz lokalnymi instytucjami koordynuje wojewódzkie obchody EDD, upowszechniania informacje o wydarzeniach dla ich uczestników. Przygotowuje informator, prowadzi stronę EDD w kujawsko-pomorskim na portalu społecznościowym facebook, systematycznie publikuje informacje o wydarzeniach EDD w wojewódzkiej zakładce ogólnopolskiego serwisu – edd.nid.pl.

W 2019 r. tematem przewodnim 27. ogólnopolskiej edycji EDD było hasło „Polski splot”, w ramach którego w 18 miejscowościach woj. kujawsko-pomorskiego zorganizowano 25 wydarzeń. Uroczysta Inauguracja odbyła się w Bydgoszcy w Salonie Hoffman KPCCK. Uczestnicy wysłuchali wykładu dr Agnieszki Wysockiej pt. „Śladami modernizmu bydgoskiego” oraz koncert zespołu Bartosza Haliniaka. W Toruniu Wojewódzka Biblioteka Publiczna – Książnica Kopernikańska w Toruniu zorganizowała grę mobilną pn. „Modern(izm) Talking”.

W ramach Europejskich Dni Dziedzictwa 2020 odbywających się pod hasłem „Moja droga” odbyło się 35 wydarzeń. Imprezy oprócz Kujawsko-Pomorskiego Centrum Kultury w Bydgoszcy oraz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego przygotowało 29 instytucji, fundacji i organizacji (25 organizatorów oraz 4 partnerów). Inauguracja EDD odbyła się w Strzelnie. W ramach imprezy zorganizowano zwiedzanie kompleksu poklasztornego, prelekcje dotyczącą historii miasta, koncert.

Kujawsko-Pomorskie Centrum Kultury w Bydgoszcy w zakresie dziedzictwa kulturowego rokrocznie jest organizatorem dwóch konkursów odbywających się pod patronatem Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego, w których przyznawane są nagrody Marszałka finansowane z budżetu Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Od 2005 roku organizowany jest Wojewódzki Konkurs Historyczny „Zabytki naszego regionu” adresowany do młodzieży szkół ponadpodstawowych. Celem konkursu jest rozbudzanie w młodych ludziach poczucia tożsamości z tzw. małą ojczyzną przez poznawanie jej historii, dziedzictwa kulturowego, a przede wszystkim zabytków. Każda edycja konkursu jest organizowana pod konkretnym hasłem:

- XV edycja w 2019 r. – „Zabytki architektury drewnianej w województwie kujawsko-pomorskim”;
- XVI edycja w 2020 r. – „Przeszłość zamknięta w rzeczach. Przedmioty codziennego użytku z województwa kujawsko-pomorskiego”.

Drugi konkurs to Ogólnopolski konkurs fotograficzny „Portret z kujawsko-pomorskim zabytkiem w tle”. Jego celem jest promowanie zabytków architektury z woj. kujawsko-pomorskiego poprzez zachęcanie do wykonywania zdjęć osób na ich tle. Konkurs ten organizowany jest w ramach wojewódzkich obchodów EDD. W latach 2019-2020 odbyły się dwie jego edycje - 5. i 6.

b) liczba opublikowanych materiałów popularnonaukowych i edukacyjnych z zakresu dziedzictwa kulturowego (opracowane bądź dotowane przez Samorząd Województwa, opracowane przez samorządy gminne i powiatowe, instytucje kultury):

W ramach wsparcia działań popularnonaukowych i edukacyjnych przez samorząd województwa należy podkreślić udzielanie dotacji w trybie otwartych konkursów ofert na wykonywanie zadań publicznych związanych z realizacją zadań samorządu województwa w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, jak również przyznawanie stypendiów artystycznych. Samorząd docenia inicjatywy sprzyjające ożywieniu kulturalnemu obiektów zabytkowych i ich promocji.

PROJEKTY DOFINANSOWANE ZE ŚRODKÓW WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO W RAMACH ŚRODKÓW, KTÓRYCH DYSPOZICJĄ JEST SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA			
GRANTY 2019-2020			
Lp.	Podmiot dofinansowany	Zadanie	Dofinansowanie
1	Fundacja "Twierdza Chełmno"	Święto Twierdzy Chełmno 2019	5 000,00
2	Stowarzyszenie Promocji i Rozwoju Gminy Bukowiec	Uroczyste obchody 80. rocznicy walk 16. Pułku Ułanów Wielkopolskich pod Bukowcem	5 000,00
3	Stowarzyszenie "Nasz Zamość" w Zamościu	Pomnik świadectwem historii	2 450,00
4	Fundacja Generał Elżbiety Zawackiej. Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek	Tu żyję, tu pamiętam! Warsztaty i prelekcje historyczne w rocznicę odzyskania niepodległości	8 550,00
5	Fundacja Generał Elżbiety Zawackiej. Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej Oraz Wojskowej Służby Polek.	Tu żyję, tu pamiętam! Warsztaty, prelekcje i spacer historyczne w rocznicę odzyskania niepodległości	7 000,00
6	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Mikołaja Biskupa w Papowie Toruńskim	Wirtualna wycieczka po zabytku	7 000,00
7	Stowarzyszenie "Schola Gregoriana Silensiensis"	Szlakiem Piastowakich Stolic - rocznica Bitwy pod Płowcami - koncert w Brześciu Kujawskim	8 000,00
8	Stowarzyszenie Ziemia Izbicka	W krainie polskich piramid - Park Kulturowy Wietrzychowice	10 000,00
9	Bractwo Rycerskie Ziemi Sieradzkiej	Kwieciszewo i Gębice - dawne miasta nad Notecią Zachodnią	8 000,00

10	Katedralna Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. św. Jana Chrzciciela i św. Jan Apostoła	Katedra św. Janów 360	7 000,00
SUMA			68 000,00
STYPENDIA ARTYSTYCZNE 2019-2020			
1.	Michał Pszczółkowski	Publikacja książki „Architektura Włocławka w dwudziestoleciu międzywojennym 1918-1939”	7 000,00
2.	Michał Targowski	Publikacja książki „Olędrzy w Wielkiej Nieszawce i okolicach”	5 000,00
3.	Włodzimierz Grabowski	przygotowanie do wydania wydawnictwa „Twierdza fortowa Toruń”	3 500,00
SUMA			15 500,00

Dodatkowo samorząd województwa dofinansowuje w formie dotacji celowych wojewódzkie instytucje kultury i jednostki samorządu terytorialnego.

PROJEKTY DOFINANSOWANE ZE ŚRODKÓW WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO W RAMACH ŚRODKÓW, KTÓRYCH DYSPOZycJONEM JEST SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA			
DOFINANSOWANIA W RAMACH DOTACJI CELOWYCH 2019-2020			
Lp.	Podmiot dofinansowany	Zadanie	Dofinansowanie
1.	Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Bydgoszczy	Od skarbów renesansu do dwudziestowiecznej Bydgoszczy	5 100,00
2.	Wojewódzka Biblioteka Publiczna - Książnica Kopernikańska w Toruniu	Wydanie 19 tomu czasopisma naukowego "Folia Torunsiensia"	7 000,00
3.	Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku	Przygotowanie koncepcji upamiętnienia miejsca narodzin matki Fryderyka Chopina w Długiem	15 000,00
4.	Kujawsko-Pomorskie Centrum Kultury w Bydgoszczy	Organizacja Inauguracji Europejskich Dni Dziedzictwa w Bydgoszczy w Salonie Hoffman KPCK w Bydgoszczy	5 000,00
5.	Muzeum Archeologiczne w Biskupinie	„Pradźwięki” – VII biskupińskie warsztaty muzyczne	3 200,00
6.	Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku	Dzieła godne wystawienia. Konserwacja obrazów Feliksa Pęczarskiego (1804-1862) prekursora realizmu w malarstwie polskim	18 750,00
7.	Gminą Izbica Kujawska	"Park kulturowy Wietrzychowice" w Wietrzychowicach i Gaju	50 000,00
8.	Gmina Żnin	Dofinansowanie działalności bieżącej Muzeum Ziemi Pałuckiej w Żninie	74 000,00
9.	Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku	Druk "Rocznika muzealnego", tom XVIII	4 410,00
11.	Muzeum Archeologiczne w Biskupinie	Gromadne znalezisko przedmiotów metalowych kultury łużyckiej z Brudzynia, pow. Żnin	9 900,00

12.	Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku	Barwne, posażne, ocalenia warte. Konserwacja zabytkowych skrzyń posagowych z Kujaw i Ziemi Dobrzyńskiej	63 400,00
13.	Muzeum Etnograficzne w Toruniu	Kultura ludowa i tradycyjna - Wydanie książki pt. "Akwizytorzy szczęścia. O dawnych i współczesnych kolędnikach"	24 024,00
14.	Kujawsko-Pomorskie Centrum Kultury w Bydgoszczy	Organizacja wojewódzkiej inauguracji Europejskich Dni Dziedzictwa 2020 wraz z konkursem "Portret z kujawsko-pomorskim zabytkiem w tle" i koordynacją EDD 2020 w województwie kujawsko-pomorskim	10 100,00
15.	Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. W. Bełzy w Bydgoszczy	Zabytki sztuki typograficznej europejskiego renesansu ze zbiorów Książnicy bydgoskiej	17 900,00
16.	Gmina Izbica Kujawska,	„Park kulturowy Wietrzychowice” w Wietrzychowicach i Gaju.	50 000,00
17.	Gmina Żnin	Dofinansowanie działalności bieżącej Muzeum Ziemi Pałuckiej w Żninie (Kolej Żnińska)	74 000,00
SUMA			431 784,00

Województwo kujawsko-pomorskie wspiera wszelkiego rodzaju wydawnictwa poświęcone dziedzictwu kulturowemu.

WYKAZ PUBLIKACJI WYDANYCH PRZY WSPARCIU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO		
PUBLIKACJE WŁASNE		
Lp.	Tytuł publikacji	Autor
1.	Edward Stachura - wędrówką życie jest człowieka (Komiks o Edwardzie Stachurze)	Scenariusz Maciej Jasiński; rysunki: Jacek Michalski
2.	Wolność nie umiera nigdy (Komiks wydany z okazji 100. rocznicy powrotu Pomorza i Kujaw do Wolnej Polski)	Scenariusz Maciej Jasiński; rysunki: Jacek Michalski
3.	Ostatni Bastion. Wojna polsko-bolszewicka 1919-1921 (Komiks opowiadający o przebiegu wojny polsko-bolszewickiej na Kujawach i Pomorzu)	Scenariusz Maciej Jasiński; rysunki: Jacek Michalski
PUBLIKACJE WSPÓLFINANSOWANE Z BUDŻETU SAMORZĄDU WK-P		
Lp.	Tytuł publikacji	Autor
1.	Co widzą toruńskie anioły? Raport z okazji stulecia powrotu do Macierzy 1920-2020	Lidia Smentek
2.	Pluskowęsy z tamtych lat	Feliks Stolkowski
3.	Oni tworzyli naszą historię	Praca zbiorowa Związku Nauczycielstwa Polskiego Oddział w Toruniu
4.	Szlak architektury drewnianej. Świątynie	Redakcja zbiorowa Kujawsko Pomorskiego Centrum Kultury
5.	Syn bohaterskiego miasta	Michał Damazyń

6.	Znaki Apokalipsy	Praca zbiorowa
7.	Karolewo 1939. Zbrodnie w obozie Selbstschutz Westpreussen	Izabela Mazanowska
8.	Od Szczeglina do KL Dachau. Kronika przeżyć (1940–1945)	Wacław Jurgoński
9.	Męczeństwo-Służba-Walka Duchowieństwo diecezji chełmińskiej w latach drugiej wojny światowej (1939-1945)	Jan Sziling
10.	Atlas Twierdzy Toruń, z. 12: Forty pośrednie: VI – Jarema Wiśniowiecki (IIIa – Dohna), XII – Władysław Jagiełło (Va – Ulrich von Jungingen).	Redakcja zbiorowa

Ważnym elementem działalności popularyzatorskiej są wykłady prezentujące rozmaite tematy dotyczące dziedzictwa kulturowego oraz historii regionu. Na szczególne wyróżnienie zasługuje Cykl spotkań z historią organizowany przez Kujawsko-Pomorskie Centrum Kultury w Bydgoszczy. W latach 2019-2020 zorganizowano następujące spotkania:

- XXVII Spotkanie z historią u Hoffmana, multimedialną prelekcję nt. „Dramatycznej historii radia” wygłosił dr Marek Rzepa;
- XXVIII Spotkanie z historią u Hoffmana, prelekcję pt. „Z lotów na Łysą Górę. Procesy o czary w nowożytnej Polsce” wygłosiła dr Anetta Głowacka-Penczyńska;
- XXIX Spotkanie z historią u Hoffmana, prelekcję pt. „Węgrzy w dziejach Bydgoszczy i węgierskie fascynacje” wygłosił konsul honorowy Węgier Marek Pietrzak;
- XXX Spotkanie z historią u Hoffmana, prelekcję pt. „Bydgoszcz w prasie czasów Księstwa Warszawskiego” wygłosił Krystian Strauss;
- XXXI Spotkanie z historią u Hoffmana, prelekcję pt. „Moniuszko w słowie i muzyce” wygłosiła Barbara Mielcarek-Krzyżanowska,;
- XXXII Spotkanie z historią u Hoffmana, prelekcję pt. „Obozy harcerskie dawniej i dziś” wygłosiła dr Katarzyna Marszałek;
- XXXIII Spotkanie z historią u Hoffmana, prelekcję pt. „Idee Le Corbusiera w bydgoskiej architekturze lat 60. XX wieku” wygłosiła dr Iwona Jastrzębska-Puzowska;
- XXXIV Spotkanie z historią u Hoffmana, prelekcję pt. „Jeszcze cmentarz czy już park?” wygłosił Robert Grochowski;
- XXXVI Spotkanie z historią u Hoffmana, prelekcję pt. „Bydgoskie karnawały z lat 30. XX wieku” wygłosiła Ewa Rynka;
- XXXVII Spotkanie z historią u Hoffmana, prelekcję pt. „Zbrodnia [Nie]doskonała z międzywojennej sali rozpraw” wygłosiła dr Aleksandra Jankowska;
- online XL Spotkanie z historią u Hoffmana, na temat „Od kliniki dla niemowląt do regionalnej placówki kultury” przygotowane przez Piotra Wintera i Lecha Łbika;
- online XLI Spotkanie z Historią u Hoffmana wykład pt. „Kapielnia, a co to takiego” wygłosiła Bogna Derkowska-Kostkowska;
- online Spotkanie z Historią u Hoffmana prelekcję pt. „Zamek w Więcborku, którego nie ma” wygłosił archeolog, Robert Grochowski;
- online Spotkanie z Historią u Hoffmana prelekcję pt. „August Escoffier, król kucharzy, kucharz królów” wygłosiła Agnieszka Wysocka;
- online przeniesiony z października wykład w ramach Spotkania z Historią u Hoffmana - dr. Mateusza Solińskiego pt. „Motyw Zwiastowania w malarstwie europejskim”.

Cel 4. Wzrost konkurencyjności regionu

a) liczba wyznaczonych nowych szlaków kulturowych bądź zagospodarowania istniejących szlaków:

W okresie sprawozdawczym prowadzono różnorodne działania w celu poprawy zagospodarowania Szlaku Piastowskiego i Szlaku Świętego Jakuba. Wydano folder „Camino Polaco – Kujawsko-Pomorska Droga św. Jakuba” oraz publikację „Szlak św. Jakuba w rozszerzonej rzeczywistości”. W ramach współpracy międzynarodowej, projektu Cult-CreaTE, Departament Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu z partnerami z Łotwy, Włoch, Irlandii, Węgier, Cypru, Wielkiej Brytanii, Grecji oraz Belgii wypracował koncepcję Strategii Komunikacji Marketingowej dla Szlaku Piastowskiego. Dzięki projektom międzynarodowym Cult-CreaTE i Digitourism w latach 2019-2020 zorganizowano osiem spotkań dla administratorów obiektów leżących na szlaku piastowskim.

b) liczba wytworzonych produktów turystycznych, wykorzystujących zasoby dziedzictwa kulturowego:

Zgodnie ze złożoną informacją przez Kujawsko-Pomorska Organizację turystyczną w okresie sprawozdawczym nie odnotowano.

c) liczba adaptacji, współfinansowanych z budżetu krajowego lub/i j.s.t. obiektów zabytkowych do współczesnej funkcji komercyjnej

W okresie sprawozdawczym nie odnotowano zmiany funkcji użytkowania budynku będącego w dyspozycji samorządu województwa kujawsko-pomorskiego.

Podsumowanie

Dwuletni okres realizacji trzeciej edycji Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Kujawsko-Pomorskiego przyniósł kilka sukcesów związanych z promocją ochrony dziedzictwa kulturowego.

Muzeum Etnograficzne im. Marii Znamierowskiej-Prüfferowej otrzymało wyróżnienie w 39. Konkursie na Wydarzenie Muzealne Roku Sybilla 2018 w kategorii konserwacja i ochrona dziedzictwa kultury za otwarty w 2018 roku Olenderski Park Etnograficzny w Wielkiej Nieszawce. Za współpracę przy realizacji projektu dyplom otrzymał również Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Organizatorem wydarzenia jest Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów. Patronat nad konkursem sprawuje minister ds. kultury i dziedzictwa narodowego.

Muzeum Etnograficzne zostało również dostrzeżone przez lokalne media i w 2019 r. otrzymało „Złotą Karetę” Dziennika Toruńskiego „Nowości” w kategorii nauka i edukacja. Nagrody te przyznawane są co roku przez redakcję wyjątkowym osobowościom w dziedzinie biznesu, edukacji, kultury, sportu i aktywności obywatelskiej.

Przygotowana przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną – Książnicę Kopernikańską w Toruniu gra mobilna „Modern(izm) Talking”, przeprowadzona w ramach wojewódzkich obchodów

Europejskich Dni Dziedzictwa, została wyróżniona podczas ogólnopolskiej gali wieńczącej 27. Europejskie Dni Dziedzictwa. Wyróżnienia były przyznawane przez koordynatora Europejskich Dni Dziedzictwa w Polsce – Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów.

Muzeum Archeologiczne w Biskupinie otrzymało Nagrodę Travellers' Choice, przyznawaną obiektom zakwaterowania, atrakcjom i restauracjom, które stale zbierają świetne recenzje i należą do najlepszych 10% obiektów na stronie Tripadvisor.

Na koniec 2020 r. po wielu latach starań, Województwo Kujawsko-Pomorskie stało się właścicielem Zespołu Pałacowo-Parkowego w Nawrze.